

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chisețiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Ghirla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvoru, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineanul, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noiana, Olteana, Oraviciiana, Orientul, Patria, Pietra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Trărnăveana, Țimișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sân-mărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zldgheana, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:

VASILE VLAICU.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 15 fileri.

Două propuneri.

— Condițiuni pentru progresul viitor al „Solidarității.“ —

Direcțiunea «Solidarității» în raportul său către adunarea generală ținută în 10 crt. în Arad, face un scurt reasumat al activității sale pe cei zece ani trecuți, de când însoțirea băncilor române și-a luat ființa. L-am cetit cu mult interes.

Nu aparținem aceloră, pentru cari nimic nu e bun din cele ce s'au făcut sau se fac la noi. Dar nu ne numărăm nici între cei, ce sunt cu toate și cu totul mulțumiți. Constatăm deci, că activitatea «Solidarității» din trecut nu a fost zădarnică și nu e lipsită nici de oarecari rezultate pozitive. Ne dăm seama însă de faptul accentuat și de direcțiune, că în viitor va trebui să se lucreze *cu mult mai mult, mai intensiv și mai cu plan ca în trecut.*

Critica obiectivă și serioasă a trecutului e totdeauna de folos. A ne oprî însă azi la această chestiune, când vremurile ne zoresc mai mult, ca ori-și-când, poate nu e tocmai oportun. Cu mult mai mare interes prezintă pentru noi întrebarea, *ce și cum să se lucreze în viitor?* Cu această întrebare vor trebui să se ocupe în prima linie factorii competenți ai «Solidarității». Sperăm, că o vor și face. In

raportul amintit către adunarea generală o și făgăduesc. De aceea trecem de astădată și peste discutarea acestei chestiuni.

De astădată și la acest loc voim să atragem atențiunea asupra unor împrejurări, cari după noi formează condițiunile prealabile ale activității din viitor ale «Solidarității». E vorba de astfel de condițiuni, fără de cari ori-cât de îndreptățit și de corăspunzător va fi programul, ce se va fixa pentru activitatea viitoare a însoțirii băncilor noastre, el nu va putea fi executat. Despre una din aceste condițiuni prealabile se face mențiune și în raportul direcțiunii «Solidarității» către adunarea generală. Sunt *mijloacele materiale*, ce-i stau la dispoziție acestei însoțiri pentru îndeplinirea problemelor sale.

În cei zece ani trecuți «Solidaritatea» a dispus de un buget de cca 3,000.— cor. anual. Aceasta a fost suma, cu care și-a acoperit cheltuielile reclamate de problemele, ce a trebuit să îndeplinească. Trebuie să o recunoască ori-și-cine, că este o sumă foarte mică. Și dacă n'ar fi fost sprijinul de tot felul al unor bănci mai mari, «Solidaritatea» cu greu ar fi putut satisface îndatoririlor sale. Cu acest buget în viitor abia se va mai putea lucra. Trebuie întocmit un buget amăsurat tuturor necesităților și trebuințelor, de care e condiționat progresul însoțirii. Întrebarea este, pe ce cale

s'ar putea face aceasta? După noi, modalitatea cea mai practică ar fi *prin cotizații proporționate și stabilite an de an asupra băncilor asociate*, în conformitate cu trebuințele acceptate de ele însele. În scopul acesta se impune modificarea statutelor în sensul, că adunării generale să i se prezinte an de an un proiect de buget, care, după-ce ar fi aprobat, întrucât nu s'ar putea acoperi din venitele normale ale însoțirii, să se acopere prin o repartizare pe baza unei chei juste asupra tuturor băncilor asociate. În chipul acesta însoțirea ar avea posibilitate să-și stabilească însa-și sumele, de care are nevoie, amăsurat împrejurărilor sale. Procedura aceasta o vedem aplicată și la alții. Așa de pildă reuniunea de control a băncilor săsești încă își stabilește bugetul an de an prin adunarea generală, cu consensul tuturor membrilor săi.

Natural, bugetul acesta ar varia după trebuințe și împrejurări. Sarcinile nouă, ce ar reveni asupra băncilor în nici un caz nu se pot considera de mari. Azi, băncile noastre contribuie pentru susținerea «Solidarității» numai cu camelele cvotelor fundamentale, subscrise de ele. Marea majoritate a membrilor abia posed câte una sau două părți fundamentale și sunt prea puține institutele, care au mai multe cvote, și nici unul nu este, care să aibă mai mult de zece cvote. Prin urmare contribuțiile lor — socotind camelele cvotelor fundamentale, camele la cari renunță — fac 10, 20, 30 de coroane anual. În două s'au trei cazuri 50—100 coroane. În schimb însă la reuniunile regnicolare din Budapesta taxele anuale sunt neasemănat mai mari. Institutele noastre mai mari, cari sunt membre la aceste reuniuni plătesc câte 3—4 și 500 de coroane anual. Deci împătrit și încincit cât la «Solidaritatea». În schimb, nu primesc aproape nimic. Pentru un buget mai urcat al «Solidarității» abia credem, că se va ajunge la dublul sumelor celor, ce se plătesc azi. Rezultă dară, că ideea urcării bugetului prin cotizații anuale proporționate nu ar întâmpina nici o greutate deosebită în rezolvirea ei.

O a doua condițiune ar fi, după noi, ca în organele «Solidarității» să fie concentrate toate puterile morale și intelectuale, de care dis-

pune organizația noastră de credit. E drept, că astăzi în direcțiunea «Solidarității» și în comitetul ei de supraveghiere ocupă loc unii dintre cei mai bine reputați bărbați ai noștri pe teren financiar. Din fericire însă mai sunt și alții, cari ar putea să-și pună facultățile lor în serviciul «Solidarității». Avem o mulțime de bănci, ai căror conducători pot să facă cele mai bune servicii cauzei comune. Aceștia trebuiesc reclamați pentru activitatea din viitor a «Solidarității». În scopul acesta, după părerea noastră, a doua condițiune prealabilă pentru progresul din viitor al însoțirii băncilor române ar fi *întregirea organelor executive, administrative și de control*, cu toate puterile intelectuale și morale de care mai dispunem. Or, aceasta se va putea face, dacă prin o modificare corăspunătoare a statutelor se va urca numărul membrilor din direcțiune, în comitetul de supraveghiere și se vor activa secțiunile de specialitate prevăzute deja în cadrele însoțirii băncilor noastre. Satisfăcută și această condițiune, «Solidaritatea» va intra cu mult mai bine pregătită pentru înfăptuirea problemelor, ce o așteaptă în viitor.

Socialismul de stat.

Astăzi un curent puternic al socialismului își face drumul pretutindeni, și mai ales dela un colț până la celalalt al Europei. El a dat, fără îndoială, o lovitură puternică țarismului din Rusia și acum voiește să ia rolul de mijlocitor al păcii între statele și popoarele așa de teribil învrăjbite și încurcate în acest războiu fără păreche în istorie.

Socialismul, — acea doctrină economică-politică, care a avut și are pretențiunea de a înlătura mizeria morală, și materială din societate și de a introduce o perfectă egalitate între toți membrii unei comunități, — a fost combătut, cum se știe, întotdeauna și chiar dela început, în toate statele, socotit fiind primejdios pentru ordinea socială. Cu toate acestea nuse poate nega, că unele din ideile și desideratele socialiste nau influențat în bine *asupra sistemului de legislațiune a statelor moderne* și că au contribuit la îmbunătățirea sorții lucrătorilor și la desvoltarea comerțului și industriei.

Acest socialism temperat, care respectă *proprietatea și familia* și care se recomandă și se propagă dela înălțimea catedrelor universitare, ia numele de *socialism de stat*, pentru că este introdus cu măsură și chibzuială de oameni de stat în legile civile.

Și pe viitor statul va trebui, fără îndoială, să intervină și mai mult decât până aci, prin legi so-

cială, deoparte pentru a împiedeca propășirea cu totul inegală a distribuirii proprietății și, peste tot, acumularea averii în unele mâni, de altă parte pentru a-și spori venitele în urma deranjamentelor economice-financiare din timpul războiului.

În acest înțeles procedează de timp îndelungat și statul nostru.

Statificarea *mijloacelor de circulațiune* mai mari și înainte de toate a *căilor ferate, a poștei, telegrafului și telefonului*, este o acțiune ce aparține socialismului de stat și se știe, că această acțiune în Ungaria merge destul de departe.

Monopolul *tutunului* și al *sării* aparțin de asemenea acestui socialism de stat și el se va continua de sigur, în măsură și mai extinsă, și după războiu.

Un asemenea caracter a luat și chestia *spirtoaselor*.

Extragerea cărbunilor de pământ și vânzarea acestora este deja intrată de mult în administrația economică a statului.

Că pe baza experiențelor făcute în cursul războiului, se va încerca după războiu și *monopolizarea bucatelor*, nu se poate ști de pe acum. Poate statul se va îndestuli cu introducerea în cadre largi a unei *economii de provizii*, care să influențeze formarea mai favorabilă a prețurilor și totodată să asigure, pentru eventualitatea unui războiu ce ar putea să mai urmeze vr'odată, hrana armatei și populațiunii, făcând astfel imposibilă cămătăria, ce am experiat-o acum.

De sine se înțelege, că e foarte probabilă și legiferarea întemeierii unei întregi serii de instituții pentru aprovizionarea cu diferite *articole necesare: lână, pei etc.*, prin care, firește, nu se vor stângeni afacerile de câștig private. Prin acestea statul își va crea deoparte venit, iar de altă parte va avea posibilitatea de a ține în mâni stabilirea prețurilor.

Între acțiunile de această natură se numără bunăoară, și înființarea unei *fabrici de gunoii măestrii*, la care statul va avea să participe cu jumătatea capitalului de acți.

Afacerea aceasta, care a fost întâmpinată foarte violent de către întreprinderile private de această natură, este foarte instructivă. Ea dovedește, în locul prim, cât de necesar este ca statul să intervină, prin anumite mijloace, pentru a pune margini poștei nesăbuite de câștig la anumite întreprinderi. Mai de departe se dovedește și cum statul poate să participe la întreprinderi economice, fără ca prin aceasta să paralizeze activitatea întreprinderilor private.

Forma aleasă de statul ungar la fondarea fabricii numite reprezintă amestecarea individualistă cu cea socialistă la întreprinderile de afaceri. Astfel de întreprinderi ar împiedeca și formarea de carteluri economice nesănătoase și imorale și ar proteja pe consumenți contra cămătăriei.

În Austria s'a mers și mai departe pe această cale. Anume s'a făcut un proiect, în care se prevede, că statul are să participe, în anumite împrejurări, la

toate *concentrările de capital*, astfel: la *societățile de comerț, însoțiri, carteluri, syndicate, trusturi etc.*; dar astfel, ca statul să aibă parte *numai la câștig*, nu însă și la eventuale pierderi.

Dacă acest fel de aranjament se va dovedi ca fiind executabil, se sperează foloase în două direcții, anume: se va împiedeca acumularea de capitaluri din seamă afară mari în mâinile unor anumite persoane, de altă parte se va întări în mod însemnat influența de stat și socială cu privire la producerea de bunuri comune, la organizația economiei naționale și dezvoltarea pe mai departe în mod mai sănătos a acesteia.

Adunarea generală a „Solidarității“.

Adunarea generală a «Solidarității», convocată pe ziua de 10 crt. în Arad, s'a ținut conform programului anunțat, în localitățile institutului «Victoria», participând — pentru împrejurările de azi — un număr destul de însemnat din reprezentanții băncilor noastre. Între aceștia am observat pe Dnii Sava Raicu, președintele «Solidarității», Dr. Aurel Vlad, Voicu Hamzea, Aurel Petroviciu, Procopiu Givulescu, Petru Stoica, Constantin Popp, Ioan Ghișa, Aurel Șuluțiu, Vasile Bunda, Ioan Moldovan, Ilie Papp, Petru Vasilon, Virgil Antonescu, Dr. Stefan C. Popp, Ioan I. Lăpădatu, secretarul însoțirii. etc.

Președintele însoțirii, *Dl Sava Raicu*, a deschis adunarea cu câteva cuvinte bine chibzuite asupra împrejurărilor, în cari se găsește de prezent reuniunea băncilor noastre, a salutat pe cei prezenți și după ce a constatat, că la adunare sunt reprezentate 40 de institute, deci mai mult ca minimul recerut de statute pentru a se putea aduce decisiuni valide, a numit notar pe *Dl Ioan I. Lăpădatu*, scrutinători pe Dnii *Aurel Petroviciu și Ioan Moldovan*, iar verificători ai procesului verbal pe Dnii *Voicu Hamsea și Constantin Popp*.

Intrându-se în ordinea de zi, secretarul «Solidarității» a prezentat și citit *raportul direcțiunii către adunare*, publicat și în Nr. 19 dela 26 Maiu a. c. al «Revistei Economice». Raportul acesta, în care se reasumează lucrările «Solidarității» în primii 10 ani ai activității sale, a fost ascultat cu deosebit interes și a fost luat cu aprobare generală la cunoștință. S'au prezentat apoi *conturile de încheiere*: bilanțul anual și contul de venit și cheltueli, cari după ce s'a ascultat și *raportul comitetului de supraveghiere*, citit de membrul acestuia, *Dl Petru Stoica*, au fost aprobate, iar excedentul rezultat s'a decis să fie trecut în contul anului viitor. În urma acestora adunarea generală a votat direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriu pentru gestiunea anului trecut.

Cu privire la revizorii experți, adunarea generală a autorizat direcțiunea să numească și pentru anul curent un număr corăspunsător de revizori. Din mai multe părți însă s'a exprimat dorința, ca acum,

după zece ani de experiență, să se numească și revizori permanenți, cari să-și dedice activitatea exclusiv revizuirilor la băncile asociate. Suntem siguri, că direcțiunea «Solidarității», îndată ce împrejurările vor îngădui, va ține seamă de dorințele exprimate. Or, aceasta cu atât mai mult, cu cât chiar și interesele «Solidarității» cer numirea de revizori experți de profesiune.

Trecându-se la alegeri, adunarea generală a ales cu totalitatea voturilor celor prezenți, ca membrii în direcțiune cu mandat pe trei ani pe Dnii *Dominic Rațiu*, directorul filialei «Albina» din Lugoj, *Iuniu Brut Hodoș*, directorul institutului «Patria» din Blaj și *Aurel Șuluțiu*, secretarul băncii »Nădlăcana» din Nădlac.

Cu acestea ordinea de zi fiind exhaustivă, președintele adunării a mulțumit celor prezenți pentru interesul arătat însoțirii băncilor noastre, rugându-i să-i păstreze acest interes și pe mai departe pentru viitorul, în care «Solidaritatea» va fi chemată să se ocupe și să îndeplinească probleme nouă, mai mari și mai grele ca până acum. În numele celor prezenți a mulțumit președintelui, Dl Ioan Moldovan.

AGRICULTURĂ.

Noua recoltă. În legătură cu cele comunicate în Nr. tr. al revistei sub titlul «*Situația semănturilor și valorizarea noii recolte*» dăm, de astădată, următoarele:

În săptămâna trecută au căzut ce e drept, ploii în mai multe părți, în genere însă nu au urmat ploile abundante, atât de urgent dorite. *Semănturile de primăvară și plantele de săpat* au suferit din cauza secetei mai mult decât semănturile de toamnă, și astfel trebuie să se țină seamă, că recolta va fi mai slabă, decum a fost evaluată la început. Totuși se speră că, până ce încă nu va fi prea târziu, au să urmeze ploii abundante, cari natural, vor avea darul de a influența favorabil creșterea și dezvoltarea grăunțelii și vor îmbunătăți simțitor prospectele recoltei.

Referitor la *valorizarea noii recolte* nu au fost luate până acum dispoziții, mai ales că și schimbarea de minister a zăbovit nouele ordonanțe ministeriale; aceste însă se așteaptă pentru săptămâna viitoare.

După «Pester Ll.» proiectul noii ordonanțe ministeriale referitor la *distribuirea și valorizarea recoltei* viitoare conține o serie de reforme însemnate, înainte de toate referitor la dreptul de liberă cumpărare a neproducentilor. Anume în anul trecut fiecare neproducent a putut să-și acopere însuși trebuința de bucate pe baza unui certificat de cumpărare dat de autorități. Acum nu se mai acordă un astfel de drept de cumpărare în înțelesul praxeii din anul precedent, ci se va mijloci respective supraveghia procurarea de bucate pentru neproducenți prin co-

mitete locale, ce se vor constitui în fiecare comitat. În aceste comitete vor fi reprezentate atât autoritățile cât și societatea pe acții pentru produse de războiu; întreagă cumpărarea de bucate pentru neproducenți se va face cu ocazia treieratului. Sistemul mediațiunii și supravegherii prin comitet va face imposibil ca cineva să poată cumpăra mai multe bucate decât este îndreptățit, sau ca cineva să poată într'un mod oarecare să evite prețurile maxime stabilite. Prin acest comitet se va face imposibilă și o repetare a abuzurilor din anul trecut în legătură cu dreptul de liberă cumpărare.

Nici în chestia *raionării* nu este cunoscută hotărârea definitivă, totuși se crede că această chestiune se poate privi ca rezolvată în interesul modalității deja arătate în numărul nostru trecut, (o centralizare mai riguroasă), pentru că din punctul de vedere al unei examinări corăspunzătoare și al preîntimpinării abuzurilor această modalitate se dovedește a fi mai ducătoare la scop. La *Societatea pe acții pentru produse de războiu* sunt în plină lucrare preparativele în această privință și materialul statistic în această chestiune se va da gata în zilele proxime.

Pentru protejarea intereselor *micilor negustori de bucate* se vor lua asemenea dispoziții, în caz de raionare, ca și aceștia să aibă ocupațiune și câștig corăspunzător.

POPORALE.

Cultura champignon-ilor (trufelor).

Din vorba veche: **Pagubă în ciuperci.**

Un econom deschis la cap ne va întrebă mai întâi, ce fel de poame sunt *champignonii* (cetit șampinionii), sau, cum se mai numesc: trufele?

Iar, dacă-i vom răspunde, cum trebuie să-i răspundem, că e vorba de niște *ciuperci*, el nu se va gândi mult, ci ne va spune, poate, judecata lui fără să ne mai asculte: «*Pagubă în ciuperci*».

Și el pare a avea dreptate. Căci vorba aceasta bătrânească este mai de preț ca aurul. În ea se găsește o ironie, o batjocură rară și atât de amară, încât e destul de bine atins acela, pe care-l privește. Dar mai e și altceva. Căci, dacă vom încerca să măcinăm această vorbă bătrânească, vom vedea, că

1. *Economul român își bate joc numai de paguba, în care nu s'a îngropat osteneala și sudoarea lui.*

2. *Economul nostru nu-i tocmai rău la pagubă, dar*

3. *Tot el caută să se apere de tot felul de alte pagube, până-i mai rămâne singura pagubă, ce o suferă cu inima liniștită: paguba în ciuperci.*

Iată o formulă limpede de economie politică, cristalizată într'o vorbă dela sate.

Dar haideți să prindem peștele de cap, căci de coadă se prinde numai biciul și toporul.

Ciupercile, de care am început să vorbim, sunt ciuperci domnești (un soi cultivat anume din așa numitul *Agaricus campestris L*), iar prețul lor este și în timp de pace și în războiu tot atât cât prețul cărnii. Sunt într'alte părți oameni, cari câștigă milioane de franci, mărci, coroane etc. din cultura șampinionilor.

Cine vrea să prăsească cu bun spor șampinionii, are să lucreze destul, fiindcă tot lucrul bun e cu meșteșug. Mai întâi de toate e de lipsă pregătirea straturilor (paturilor).

Cele mai bune sunt straturile lucrute din gunoiu de cal. Dar gunoiul să nu fie nici prea înfănat, adică să nu aibă prea multe paie, și să nu fie nici prea vârtos, cu prea mult ammoniac.

Pentruca gunoiul să fie bun de așezat în straturi, trebuie prelucrat, adică pe românește trebuie stins, pentruca putrezirea să se domolească și să căpătăm un material trainic și neschimbăcios.

Spre scopul acesta gunoiul trebuie așezat în grămezi, care să nu fie mai mici de 1 m. cubic (1 m. lungime, 1 m. lățime și 1 m. înălțime). Bine-înțeles, grămada poate fi mai mare. La așezatul gunoiului în grămadă, trebuiesc delăturate din el petrele, lemnele și tot felul de alte materii, cari nu-și au locul acolo, iar prin grămadă să nu fie locuri goale. Așadară trebuie călcat și bine bătut. Dacă e uscat, îl stropim cu ceva apă. Apoi îl lăsăm să se dospească, cum se zice, 6—10 zile, sau mai bine zis, până când începe a se arăta albeața de aprindere. Atunci fără întârziere trebuie desfăcută grămada de gunoi cu furcoiul, trebuie scuturat gunoiul și așezat alături într'o nouă grămadă.

Așadară aici e taina și secretul. Pentrucă la așezatul din nou, trebuie să punem la mijloc, ce a fost la margine, iar partea care a fost în mijlocul grămezii trebuie așezată din nou la margine. Stropim, dacă e de lipsă, dar de bună seamă trebuie călcat și bătut, strat de strat.

Dacă economul bagă de seamă, că gunoiul începe a se încinge din nou, atunci iarăși trebuie întors ca mai înainte, de atâtea ori, până se simte cu mâna că gunoiul nu se va mai încinge.

Sunt 2 semne, după care se cunoaște gunoiul gata: întâi s'a înegrit și al doilea și-a pierdut mirosul de gunoiu.

După această lucrare, cine n'are plăcere, ori n'are nevoie de straturi pentru șampinionii, n'are decât să-l împrăștie în grădina de legume și va vedea, că munca nu i-a fost zădarnică.

Dar nouă ne trebuiesc straturi de șampinionii. Așadară duceți gunoiul preparat în pivniță. Faceți un strat cam de-o palmă de înalt și aveți grijă să-l sfărmiți, să nu ajungă lespezi groase în strat, dar nici petri, nici paie negunoite. Călcați bine stratul acesta; mai așezați un rând de gunoiu peste el tot așa ca mai înainte, și în sfârșit puneți și al treilea rând și stratul este gata. Dar unde e sămânța? Doar economul nu poate prăsi ciupercile din boabe de

sămânță, căci boabele de sămânță ale bureților sunt mai mărunte decât praful. Ci este un fel de răsad (micelii), care se capătă tot amestecat în bucăți de gunoi preparat. Acest răsad păstrându-se uscat vreme îndelungată, înainte de întrebuițare trebuie stropit și ținut la umezeală, ca să-și vină în fire.

Unii rup apoi răsadul acesta în tăblițe și îl îngroapă în stratul pregătit, la depărtări de câte o șchioapă, dar nu prea afund, ci numai cam la grosime de două degete. Alții împrăștie răsadul peste tot stratul, și apoi îl astupă tot cu gunoi din strat. În ori-ce caz stratul trebuie bătucit din nou pentruca răsadul să se lipească de strat.

După o săptămână, dacă-i merge bine, (adecă, dacă în pivniță nu e nici prea cald, nici prea frig și dacă nu e nici prea uscat stratul) încep a se arăta firicele albe în locurile, unde am pus răsadul. După 2—3 săptămâni dela așezatul răsadului, tot stratul se umple de firicele albe. Atunci aduceți din grădina pământ sănătos (mai bine să fie năsipos decât lutos), stropiți puțin stratul cu apă moartă (stătută) sau cu apă de ploaie și acoperiți stratul șampinionilor cu pământ cernut, în grosime de vre-un deget.

Câteva săptămâni după acoperirea cu pământ, răsar cei dintâi șampinionii și dacă omul a lucrat cu îngrijire, atunci poate culege 3—4 luni la șampinionii.

Nu-i iertat să lăsați stratul să se uște: îl veți stropi cu apă caldută, când e de lipsă.

La cules să nu tăiați ciuperca din cotor, că rămașița cotorului se putrezește pe loc și face pagubă. E bine să răsuciți ciuperca cu cotor cu tot, dar nici așa să nu o smulgeți, că din rădăcini trebuie să răsară alți șampinionii.

În sfârșit să nu uitați, că curățenia e de lipsă și aici, pentrucă la dincontră din putreziciuni de cotoară și din alte murdării se bolnăvesc șampinionii și după atâta osteneală vi se întâmplă și *pagubă în ciuperci*. Leacul este de regulă stropitul cu apă caldută în care ați topit salitră. E drept, că salitra se adună astăzi toată pentru fabricile de praf de pușcă, dar mângăierea e, că boabele șampinionilor abia se ivesc rar, deci omul poate îndrăzni să se apuce de prăsierea șampinionilor chiar și astăzi. Și mai e un leac: tot curățenia, după porunca: *cele rele să se spele, cele bune să s'adune*.

Cineștie.

CRONICĂ.

Necrolog. Direcțiunea societății de împrumut și păstrare «Aurora» în Năsăud aduce cu profund regret la cunoștință încetarea din viață a mult meritatului ei membru *Gavrilă Scridon*, profesor gimnazial în pensiune, întâmplată în 30 Maiu a. c. în etate de 66 ani. Condolențele noastre.

— Direcțiunea institutului de credit și economii »Coróna« în Bistrița aduce cu profund regret la cu-

noștință încetarea din viață a cassarului său vrednic și conștientos *Dumitru Baican*, fost notar pensionat întâmplată în 12 Iunie 1917 la 10 ore seara în etate de 67 ani. Condolențele noastre.

*

Băncile noastre pentru fundațiunea ziaristilor. La rugarea adresată băncilor române de epitropia fundațiunii pentru ajutorarea ziaristilor români din Ungaria s'au mai făcut următoarele contribuiri:

<i>Transport</i> din Nr. trecut . . . Cor.	2,465.—
«Aurora», Năsăud „	100.—
«Zlăgnea», Zlatna „	50.—
Total Cor.	2,615.—

Publicarea contribuțiilor se va continua.

La acest loc însemnăm, că institutul «Aurora» din Năsăud a contribuit în anul curent în total cu Cor. 300.— pentru augmentarea fundațiunii ziaristilor noștri. Din suma aceasta Cor. 100.— a dat-o, ca contribuție anuală, din profitul bilanțului, iar restul de Cor. 200.— întru amintirea a doi bărbați vrednici, unul președinte, altul membru în direcțiune, ambii trecuți la cele eterne. Cel dintâiu este Dr. Paul Tanco, iar al doilea Gavril Scridon, foști profesori ai gimnaziului nostru din Năsăud. Tot asemenea a făcut în Oct. 1915, din prilejul morții fericitului Ioan Ciocan, fost profesor și deputat.

De cinci ani de zile, de când s'a activat fundațiunea ziaristilor, «Aurora» a sprijinit-o în fiecare an cu câte Cor. 100.— și afară de aceasta la alte ocazii cu Cor. 300.—. În total a dat până azi fundațiunii suma de Cor. 800.—.

Fie ca jertfa și interesul institutului «Aurora» să afle răsunet la toate băncile românești.

*

Adausul de vestminte al funcționarilor publici. În sensul ordinațiunii ministeriale Nr. 1870/M. E. din 1917 se stabilesc precis 50 de categorii ale funcționarilor (amplouaților) de stat, municipiali și comunali, pentru sistemarea unui *adaus de vestminte* pe anul 1917. Suma acestui adaus s'a fixat la 500.—, 300.— și 200.— Cor., licvidându-se (ca sume fundamentale) odată pentru anul întreg.

Inginerii, profesorii, notarii, medicii, veterinarii învățătorii (funcționarii publici) primesc un adaus de 500.— Cor., ca și funcționarii de stat cl. I—IX. Pentru toți aceștia se prevăd și cazuri excepționale pentru *urcarea adausului de vestminte* (ca plus de adaus), dacă respectivii au copii mici sau susțin o familie mai mare de 2 persoane.

Deoarece-ce ordinațiunea ministerială s'a publicat în 26 Mai, când guvernul eră abzis, sumele necesare se vor asemna totuși imediat, însă numai *ca anticipații*, cu restricțiunea, că, dacă viitorul guvern și camera nu le vor accepta, sumele trebuiesc restituite în 12 rate lunare egale, începând din 1 Noembrie 1917.

*

Piese de nichel à 10 fileri încă se vor detrage din circulație cu ziua de 31 Decembrie 1917. Se interzice casieriiilor statului să mai facă plăți cu astfel de piese, însă li se impune să le primească pentru orice plăți sau pentru schimb *până la 30 Aprilie 1918*. După terminul acesta statul nu mai e obligat să primească piesele de nichel à 10 fileri.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut în *Biblioteca băncilor române*: «Cursul elementar de **stenografie românească**», prelucrat după sistemul stenotachigrafic de *Vasile Vlaicu* și se poate procura dela: *Librăria arhidiecezană din Sibiu* (Nagyszeben) cu *prețul de Cor. 2.—* plus porto.

Cine se interesează de un *sistem cursiv* (nu geometric) de stenografie românească, cerând să i se împlinescă așteptările de *ușurință la învățat, practicitate, iuteală la scris, și siguranță la cetit*, poate afla în cartea aceasta mulțămire stenografică. Comparând-o cu alte cărți, de alte sisteme, un stenograf român va mai afla însă în ea și alte calități folositoare.

Autorul fiind convins de calitățile sistemului n'a pregetat a riscă spese urcate și muncă îndelungată pentru a da în mâna celor interesați: *funcționari, studenți și intelectuali*, ceva folositor ca stenografie românească.

Cartea are 2 părți: teoretică (tipărită) și practică (litografată). Partea teoretică este interesantă și instructivă, iar cea practică e precisă și completă.

*

Extras din noiele tarife postale și scala de timbre. *Ediție de buzunar, prețul 20 fileri, editura «Revistei Economice».*

Satisfăcând unei trebuințe reale a celor interesați, acest mic Vademecum arată noua tarifă postală intrată în vigoare la 1 Octombrie 1916, tarifa telegramelor precum și cele trei scale de timbre în conformitate cu noua tarifă intrată în vigoare la 1 Decembrie 1916. Formatul ei fiind potrivit anume pentru a se purta în buzunar, cărticica aceasta promite a fi recunoscătoare tuturor celor, ce o vor avea la sine.

Se poate comanda la Administrația «Revistei Economice» în Sibiu—Nagyszeben

*

Anuarul băncilor române pe anul 1917. Anul al XVIII. Redactor: Constantin Popp, Sibiu, Tipografia arhidiecezană, 1914. Prețul K 5'30, incl. porto.

Cunoscutul șematism al institutelor de bani, însoțirilor și altor întreprinderi românești din Ardeal și Ungaria, a apărut în formatul obicinuit și în estensiune de 9 coale de tipar.

Partea calendaristică conține pe lângă calendarul anului viitor, încă următoarele îndrumări și

notițe de interese și folos pentru cercurile băncilor și pentru ori și cine:

1. Noua tarifă postală, întrată în vigoare la 1 Octombrie 1916.
2. Tarifa pentru telegrame.
3. Tarifa nouă de timbre, întrată în vigoare la 1 Decembrie 1916.
4. Chei pentru calcularea intereselor pe zile.
5. Competința de timbru a registrelor comerciale.
6. Monetele diferitelor state.

Șematismul însuși conține pe 148 de pagini datele privitoare la 146 de institute de bani, societăți pe acții, dela «Solidaritatea» și «Banca Generală de asigurare», dela 55 de însoțiri de credit și dela 6 societăți comerciale, însoțiri de consum și alte întreprinderi românești, indicând la fiecare: firma în toate limbile înprotocolate, sediul (comitatul), Nr. telefonului, calitatea de membru la «Solidaritatea», anul fondării, capitalul social, prețul acțiilor, dividendă pe ultimii trei ani, termenul de prescripțiune al cupoanelor, dreptul de vot, semnarea firmei și foile oficiale ale societății. Mai departe: Numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al directorului executiv, Bilanțul și contul Profit & Perdere pe anul 1915, distribuirea profitului net și al cotei de binefacere.

Un capitol special cuprinde asocierea băncilor noastre, «Solidaritatea», arătând scopurile și menirea acestei însoțiri, în ordine alfabetică pe membrii ei,

condițiile de primire, numele membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și ai revizorilor experți ai însoțirii, în fine bilanțul ei pe anul 1915.

După o tabelă a «Dividendei băncilor române pe 1915» urmează două sumare: unul după sedii, arătând, în cari orașe și comune, ce întreprinderi economice românești sunt și altul alfabetic, arătând toate întreprinderile din șematism.

Prețul «Anuarului» pe anul 1917 este K 5:30 inclusiv porto și se poate comanda la Administrația «Revistei Economice» în Sibiu—Nagyszeben.

Sumarul:

Două propuneri. — Socialismul de stat. — Adunarea generală a „Solidarității”. — *Agricultură:* Noua recoltă. — *Poporale:* Cultura champignon-ilor (trufelor). — *Cronică:* Necrolog. Băncile noastre pentru fundațiunea ziariștilor. Adausul de vestminte al funcționarilor publici. Piese de nichel à 10 fileri. — *Bibliografie:* Stenografie românească. Extras din no-uele tarife postale și scala de timbre. Anuarul băncilor române pe anul 1917.

«VLĂDEASA»,

institut de credit și econ., soc. pe acții B.-Hunyad.

Aviz.

Cu începere dela 1 Iuliu 1917 se reduce etalonul depunerilor cu $\frac{1}{2}\%$.

1—1

Direcțiunea.

„ECONOMUL”, societate pe acțiuni, institut de credit și economii, Cluj — Kolozsvár.

CONVOCARE.

«ECONOMUL», institut de credit și economii, societate pe acții, în Cluj își va ține

adunarea generală ordinară a XXXI-a,

în 27 Iunie n. 1917, Mercuri, la 10 ore a. m., în localitatea institutului (Strada Wesselényi Miklós Nr. 26).

Obiectele adunării vor fi:

1. Deschiderea adunării.
2. Esmiterea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal și scrutare.
3. Raportul direcțiunii; raportul comitetului de reviziune; stabilirea bilanțului pro 1916; fixarea dividendei; decidera asupra propunerilor direcțiunii și darea absolutului.
4. Fixarea marcelor de prezență.
5. Alegerea alor 2 membri în direcțiune după sorțirea cf. § 32 din statute și a unui membru în locul devenit vacant prin moarte.
6. Alegerea întreg comitetului de reviziune pe un nou period de 3 ani.
7. Hotărârea asupra urcării capitalului fundamental.
8. Modificarea statutelor conform proiectului alăturat.
9. Modificarea statutului de pensuni conform proiectului alăturat.
10. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
11. Inchiderea adunării.

La această adunare se invită acționarii institutului, făcându-se atenți la dispozițiunile §-ii 19 și 20 din statute. Din ședința direcțiunii institutului de credit și economii «Economul» în Cluj, ținută la 31 Maiu st. n. 1917.

Dr. Coriolan Pap m. p.,
prezident.

Dr. Frâncu m. p.,
director executiv.

Vezi Contul Bilanț, Contul Profit și Perderi și Raportul com. de reviziune pe pagina ultimă.

„NOIANA”, institut de credit societate pe acții în Noul-român (Oláhujfalu)

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «Noiana», societate pe acții, se invită conform §§-lor 15 și 16 ai statutelor societății la

a X-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Noul-român (Oláhujfalu), în localul institutului, la 2 Iulie st. n. 1917, la 10 oare a. m.

Obiectele:

1. *Constituirea adunării generale.*
2. *Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și aprobarea bilanțului pe anul 1916.*
3. *Distribuirea profitului curat și darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de supraveghiere.*
4. *Alegerea unui membru în direcțiune.*
5. *Alegerea membrilor în comitetul de supraveghiere.*

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la aceasta adunare cu vot decisiv, au se depună acțiunile, eventual documentele de plenipotență, la cassa institutului nostru, cu cel puțin o zi înainte de adunare (§ 17 din statute).

Direcțiunea.

Activa — Vagyon.	Contul Bilanț cu 31 Dec. 1916. — Mérleg-számla 1916 dec. 31-én.	Pasiva — Teher.	
	K f	K f	
Cassa în numărar — Pénztári készlet	2,469.68	Capital social — Részvénytőke	42,000.—
Escont de cambii — Bank váltók	63,111.—	Fond de rezervă — Tartalék alap	14,002.—
Imprum. hipot.—Jelzálogos kölcsönök	7,330.—	Fond pentru scop. de bin.—Jótekonycz. alap	256.17
Cont-curent — Folyó-számla	3,696.86	Depuneri spre fructificare — Betétek	83,931.24
Efecte — Értékpapírok	8,900.—	Pro diversi — Hitelezők	220.11
Mobiliar — Felszerelés	300.—	Dividende nerid. — Fel nem vett osztalék	263.—
Depuneri proprii — Saját betétek	59,011.54	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	750.60
		Dare rest. la dep. — Hátralékos tőkekam. adó	362.48
		Profit curat — Tiszta nyereség	3,033.48
	<u>144,819.08</u>		<u>144,819.08</u>

Debit — Tartozik.	Contul Profit și Perdere. — Nyereség- és Veszteség-számla.	Credit — Követel	
	K f	K f	
Interese după dep. — Betéti kamatok	3,624.88	Profit transpus — Nyereség áthozat	277.92
Contrib. și arunc — Adó és pótdadó	608.88	Interese de cambii—Kamatok váltok után	7,769.90
10% dare de int. — 10% tőkekam. adó	362.48	„ dela imprumuturi hipotecare — Jelzálogos kölcsönök után	89.80
Salare — Fizetések	1,600.—	Int. dela cont-curent — Folyó-számla után	163.30
Spese — Költségek	623.27	„ „ efecte — Értékpapírok után	115.—
Porto — Postadíj	54.—	„ „ dep. proprii — Saját betétek után	1,926.90
Competințe de timbru—Bélyegilletékek	43.83		
Chirie — Házbér	100.—		
Marce de prez. — Jelenléti díjak	292.—		
Profit curat — Tiszta nyereség	3,033.48		
	<u>10,342.82</u>		<u>10,342.82</u>

Noul-român, la 31 Decembrie 1916. — Oláhujfalu, 1916. évi dec. hó 31-én.

MEMBRI DIRECȚIUNII: — IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Aurelian Negruțiu m. p.,
președintele dir.

Lazar Cocoș m. p.
Vasile Aron m. p.

Ioan Giurca m. p.
Ioan T. Comșia m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului. — Alólírott felügyelő bizottság a jelen mérleg-számlákat megvizsgálta és az intézet könyveivel teljes összhangzásban találta.

MEMBRI COMITETULUI DE SUPRAVEGHIARE: — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI TAGOK:

Ioan Holerga m. p.,
președinte.

Lesman Mór m. p.

Simion Căndea m. p.

Mateiu C. Jiga m. p.,
revizor expert al «Solidarității».

„ECONOMUL”, societate pe acțiuni, institut de credit și economii, Cluj — Kolozsvár.

Activa.		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1916.		Pasiva.	
		K	f		
Cassa	91,044.16			Capital	400,000.—
Bon în Giro-Conto	5,844.18			fond de rezervă	269,799.88
Bon în casa de păstrare postală	4,219.92			fond special de rezervă	39,945.63
Bon la bănci	430,313.74	531	422.—	fond de pensuni	82,358.40
Cambii		1,521,955.96		Depozite spre fructificare	2,595,876.01
Cambii cu acoperire ipotecară		392,525.—		Creditori	53,127.99
Obligațiuni asigurate cu ipotecă	116,461.38			Dividendă neridicată	3,901.—
Obligațiuni asigurate cu garanți	10,397.50	126,858.88		Interese transitoare	15,331.78
Conturi curente cu acoperire		210,963.71		Profit curat	42,790.22
Efecte		453,081.84			
Realități		148,708.05			
Debitori		34,884.13			
Mobiliar	8,488.60				
amortizare	850.—	7,638.60			
Interese restante		75,092.74			
		3,503,130.91			3,503,130.91

Spese.		Contul Profit și Pierdere.		Venite.	
		K	f		
Interese:				Interese:	
pentru depuneri spre fructificare	121,632.51			dela cambii escontate	173,485.31
pentru reescont	6,821.24			dela cred. cambiale cu acop. hipot.	32,179.47
pentru fondurile institutului	13,707.60	142,161.35		dela împrumuturi pe obligații	8,077.70
Spese:				dela efecte	23,291.—
salare	31,682.18			dela cont-curent	8,637.36
bani de cvartir	6,124.—			dela capitale elocate la alte bănci	5,100.02
impr., reg., chirii și diverse spese	17,127.30			Proviziuni diverse	28,475.47
marce de prezență	3,320.—	58,253.48		Chirii și arânzi	12,439.66
Contribuțiuni:					
directă	28,396.88				
10% la interese de depuneri	12,163.25	40,560.13			
Amortizațiuni:					
de mobiliar	850.—				
din pretensiuni dubioase	7,070.81	7,920.81			
Profit curat		42,790.22			
		291,685.99			291,685.99

Cluj, la 31 Decembrie 1916.

Dr. Frâncu m. p., dir.-exec.

Dr. Coriolan Pap m. p., prezident.

Ladislau Papp m. p.

Pentru contabilitate: Iosif Órga m. p., secretar.

Romulus Cutean m. p.

Petru S. Simu m. p.

Examinând conturile de mai sus le-am aflat în consonanță cu cărțile.

Cluj, la 31 Maiu 1917.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Dr. Iacob Radu m. p. prez. Iosif Lissai m. p. Ioan Hațieganu m. p. Simeon Pop m. p. Dr. Simeon Nemeș m. p.

Raportul comitetului de reviziune.

Onorată adunare generală!

Avem onoare a Vă raporta, că am examinat cărțile principale și auxiliare ale institutului de credit și economii «Economul», mai departe am examinat bilanțul anului 1916 și contul profitului și al perderilor și am aflat, că acelea sunt conduse cu conștiințiozitate și încheiate corect și acurat.

Am cercat și ne-am convins, că activele arătate în valori și efecte se află de față și în consonanță cu registrele de contabilitate și induse în inventar.

Vă rugăm deci a primi bilanțul și a da absolutoriul direcțiunii și subscrisului comitet de reviziune pentru gestiunea anului expirat.

Proiectul direcțiunii referitor la împărțirea profitului curat l-am examinat și-l recomandăm spre primire, prin urmare propunem să se deie:

5% dividendă acționarilor	K 20,000.—	Remunerațiuni pentru personalul, care nu se împartășește din tantiemă	K 1,200.—
10% pentru scopuri filantropice, din cari		Parochiei rom. gr.-cat. pentru susținerea școlii	
5% Bisericei gr.-cat. din Cluj	K 1,139.51	gr.-cat. din Cluj (dotațiunea anuală cf. dec. ad. gen. din 1907)	K 2,200.—
5% împăr. prin adun. gen. prez.	K 1,139.51	Dotația mesei stud. acad. «Dr. Aurel Mureșianu»	K 500.—
10% tantiema direcțiunii	K 2,279.02	Dotația fondului «Dr. Alexandru Mocsonyi» pentru ajutor. școllelor confesionale	K 1,000.—
4% „ directorului executiv	K 911.60	Pentru «Orfelinatul» p. orfanii de războiu din Blaj	K 500.—
8% „ funcționarilor	K 1,823.20	Pentru «Orfelinatul» p. orfanii de războiu din Sibiu	K 250.—
5% „ comitetului de reviziune	K 1,139.51	La dispozițiunea direcțiunii	K 61.45
2% „ com. de reviziune membrii externi	K 455.80		
5% fondului de pensuni	K 1,139.51		
7% „ special de rezervă	K 1,595.31		
2% „ de rezervă	K 455.80		
Restul de 47%:			
Supradividendă acționarilor	K 4,000.—		
Dotarea serviciului informator	K 1,000.—		
			K 42,790.22

Cluj, la 31 Maiu 1917.

Dr. Iacob Radu m. p., prez. I. Lissai m. p. Ioan Hațieganu m. p. Simeon Pop m. p. Dr. Simeon Nemeș m. p.